

ORSZÁGOS RENDŐRFŐKAPITÁNY

1139 Budapest, Teve u. 4-6.
1903 Budapest, Pf.: 314/15.
Tel: (06-1) 443-5573 Fax: (06-1) 443-5733
IRM: 33-104, 33-140 IRM Fax: 33-133
E-mail: orfkvezeto@ork.police.hu

Szám: 29000/7335/ /2009. RP.

Tárgy: alapvető jogot sértő
rendőri intézkedés elleni
panasz elbírálása

H A T Á R O Z A T

A Rendőrségről szóló 1994. évi XXXIV. tv. (a továbbiakban: Rtv.) 92. § (1) bekezdésében biztosított jogkörömnél fogva, a panasz tárgyában folytatott eljárás során – figyelemmel az Rtv. 93/A. § (7) bekezdésére, továbbá a Független Rendészeti Panasztestület (továbbiakban: Panasztestület) 166/2009. (VI. 10.) számú állásfoglalása megállapításaira – a rendőri intézkedés elleni panaszt

elutasítom.

A határozat ellen az Rtv. 93/A. § (9) bekezdése alapján – figyelemmel a közigazgatási hatósági eljárás és szolgáltatás általános szabályairól szóló 2004. évi CXL. tv. (a továbbiakban: Ket.) 100. § (1) és (2) bekezdéseire, valamint a 109. § (3) bekezdésére – fellebbezésnek helye nincs, annak felülvizsgálata közvetlenül kérhető a bíróságtól.

A keresetlevelet az Országos Rendőr-főkapitányságnál – a Fővárosi Bíróságnak címezve – a felülvizsgálni kért határozat közlésétől számított harminc napon belül kell benyújtani, vagy ajánlott küldeményként postára adni a polgári perrendtartásról szóló 1952. évi III. törvény 330. § (2) bekezdése alapján.

A keresetlevelet a jelen határozat közlésétől számított harminc napon belül a Fővárosi Bírósághoz is be lehet nyújtani a Ket. 109. § (1) bekezdése, valamint a polgári perrendtartásról szóló 1952. évi III. törvény 326. § (7) bekezdése alapján.

A határozatot kapják:

- 1) Panaszos
- 2) Független Rendészeti Panasztestület
- 3) Budapesti Rendőr-főkapitányság vezetője
- 4) Irattár

INDOKOLÁS

I.

A panaszos 2009. február 13-án, 15.00 óra körüli időben Budapesten, az V. kerületi Nádor utcában gyalogosan közlekedett a Kossuth tér irányába. A Garibaldi és a Nádor utca kereszteződéséhez érve fényképfelvételeket készített az ott – véleménye szerint szabálytalanul – várakozó, KAF-139 forgalmi rendszámú rendőrségi szolgálati gépjárműről. Eközben odament hozzá a helyszínen szolgálatot teljesítő rendőr őrmester, és megkérdezte tőle, hogy milyen okból készít fotókat, majd ezt követően igazoltatta a panaszost. A rendőr először a panaszos személyi igazolványát, majd lakcím kártyáját kérte, utóbbi átadását azonban a panaszos megtagadta. A rendőri intézkedés végrehajtása során megtörtént a panaszos adatainak igazoltató lapra történő feljegyzése, továbbá a központból az adatok lekérdezés útján történő ellenőrzése.

A fenti rendőri intézkedés miatt az állampolgár panaszt nyújtott be a Független Rendészeti Panasztestülethez, melyben a következőket kifogásolta:

- az intézkedő rendőr nem közölte az igazoltatás okát és nem tartotta be annak törvényben előírt formai követelményeit; véleménye szerint a rendőr megtorlásként intézkedett vele szemben, mivel közlekedési szabálysértést dokumentált;
- a rendőr az igazoltatás során kérte a lakcímkártyáját is;
- az intézkedés 12 percig tartott, ezzel aránytalanul hosszú ideig sértve a szabad mozgáshoz való jogát.

A panaszos véleménye szerint az intézkedő rendőr magatartásával megvalósította a Büntető törvénykönyvről szóló 1978. évi IV. törvény 354. §-a szerinti parancs iránti engedetlenség büntetést, ezért kérte vele szemben a büntetőjogi felelősségre vonás kezdeményezését.

A panasz – az alábbiakban részletezett indokok alapján – megalapozatlan.

II.

A lefolytatott vizsgálat során a rendelkezésre álló iratok alapján tényállásszerűen a következők állapíthatók meg.

2009. február 13-án 13.00 órától a szükséges ideig, de legkésőbb 2009. február 13-án 24.00 óráig – a Rtv. 46. § alapján 2009. január 1-én 00.00 órától életbe lépett, az Országház védelmében meghozott intézkedés kiegészítéseként – a Köztársasági Őrezred parancsnoka személy és létesítménybiztosítási intézkedésként terület lezárást rendelt el. A kiegészítésben elrendelte – többek között – a Budapest V. kerület Kossuth Lajos tér 4. szám előtti területen az Akadémia utca, Garibaldi utca és Széchenyi rakpart által határolt terület rendőrségi fémkordonnal történő lezárását. Az intézkedés kiegészítésének indoka a 2009. február 13-án, 13.00 és 18.30 óra között az érintett területen a Magyar Hírlap által tervezett rendezvény biztosítása volt. A Köztársasági Őrezred parancsnoka felkérte továbbá a Budapesti Rendőr-főkapitányság vezetőjét, hogy ezt a kiegészítő intézkedést a rendezvény idejére – a további indokolt mértékben – egészítse ki ideiglenes forgalomkorlátozási, közrendvédelmi és bűnmegelőzési intézkedésekkel.

A Budapesti Rendőr-főkapitányság Közrendvédelmi Főosztálya az intézkedést a 188-1/12/2009. Tük. számú biztosítási tervben foglaltak szerint hajtotta végre. Az intézkedést foganatosító rendőr őrmester 2009. február 13-án a Budapest, V. kerület, Garibaldi utca és Nádor utca kereszteződésénél a KAF-139 forgalmi rendszámú szolgálati gépjárművel a biztosítási tervben meghatározott módon területzárást és megelőző igazoltatásokat hajtott végre. Feladata az volt, hogy a lezárt területre a gépjárművek behajtását, várakozását megakadályozza, valamint a rendezvényen történő rendbontás megelőzése érdekében az azt megzavarni szándékozókot onnan távol tartsa. E feladatok végrehajtásának keretében került sor a panaszos igazoltatására, melynek foganatosításával kapcsolatban – az előzőekben részletezettek miatt – fel sem merülhet a parancs iránti engedetlenség gyanúja.

Az igazoltatás a Rtv. 29. § (1) bekezdése alapján¹ – figyelemmel a már hivatkozott biztosítási tervben meghatározottakra is –, a közrend és a közbiztonság védelme érdekében indokolt és jogszerű volt. Az a körülmény, hogy a rendőri jelentés az intézkedés valódi okát nem szakszerűen rögzíti, az igazoltatás tényleges jogalapja szempontjából nem releváns. Az intézkedés szakszerűségének kérdésében mind a rendőri jelentés, mind a parancsnoki kivizsgálás egyhangúan azt tartalmazza, hogy az a Szolgálati Szabályzatnak megfelelően² került végrehajtásra. A panaszban, valamint a rendőrségi dokumentumokban foglaltak kollíziója erre vonatkozóan nem volt feloldható az eljárás során, ezért e kérdésekben (napszaknak megfelelő köszönés, nemnek és életkornak megfelelő megszólítás, tisztelgés, intézkedés megjelölése, célja, név és azonosítószám közlése) – egyetértve a Panasztestület álláspontjával – nem tartom megállapíthatónak a panaszos tisztességes eljáráshoz való jogának sérelmét.

A Rtv. 29. § (3) bekezdése³ alapján történt meg az adatok rögzítése, továbbá a Szolgálati Szabályzat 38. § (2) bekezdése alapján az igazoltató lap kitöltése⁴.

¹ **A Rtv. 29. § (1) bekezdése alapján:**

„A rendőr a feladata ellátása során igazoltathatja azt, akinek a személyazonosságát a közrend, a közbiztonság védelme érdekében, bűnmegelőzési vagy bűnüldözési célból, a tartózkodása jogszerűségének megállapítása céljából, közlekedésrendészeti ellenőrzés során, továbbá az igazoltatott vagy más természetes, illetve jogi személy és egyéb szervezet jogainak védelme érdekében kell megállapítani.”

² **A rendőrség szolgálati szabályzatáról szóló 62/2007.(XII. 23.) IRM rendelet 4. § (1) bekezdése alapján:**

„A rendőr az intézkedést – ha az a rendőri intézkedés eredményességét nem veszélyezteti – a napszaknak megfelelő köszönéssel, az intézkedés alá vont nemének, életkorának megfelelő megszólítással, ha egyenruhát visel tisztelgéssel, és a tervezett intézkedés megjelölése és célja, valamint neve és azonosító száma közlésével kezdi meg. Az intézkedő rendőr az intézkedés megkezdése előtt – ha az a rendőri intézkedés eredményességét nem veszélyezteti – szolgálati igazolványát vagy azonosító jelvényét is felmutatja.”

³ **A Rtv. 29. § (3) bekezdése alapján:**

„Az igazoltatás során rögzíteni kell - ha további intézkedéshez, eljáráshoz szükséges, vagy egyéb körülmények ezt indokolják - az igazoltatott személyazonosító adatait, az igazolvány sorozatát és számát, valamint az igazoltatás helyét, idejét és okát.” (...)

⁴ **A Rendőrség Szolgálati Szabályzatáról szóló 62/2007.(XII. 23.) IRM rendelet 38. § (2) bekezdése alapján:**

„Az igazoltatás során meg kell állapítani a személy azonosságát, és az igazoltató lapon rögzíteni kell annak az igazoltatottnak az Rtv. 29. §-ának (8) bekezdése szerinti személyazonosító adatait, az igazolványának sorozatát és számát, valamint az igazoltatásának helyét, idejét és okát, akinél ez a további intézkedéshez, eljáráshoz szükséges, vagy egyéb körülmények ezt indokolják.” (...)

A Szolgálati Szabályzat 38. § (1) bekezdése⁵ alapján került sor az igazoltatott személy és a bemutatott okmány adatainak a Schengeni Információs Rendszerben, a körözési információs rendszerben való ellenőrzésére. A lekérdezés a rendőri jelentés szerint a Forgalmirányító Központ leterheltsége miatt 3-4 percet vett igénybe, míg a panaszos állítása szerint 12 percig tartott. A rendelkezésre álló dokumentumok – az adattárakból történő lekérdezések nyilvántartása, illetve az ezzel kapcsolatban kért rendőri jelentés – egyértelműen cáfolják a panaszos által előadottakat, mivel tartalmukból megállapítható, hogy az igazoltatás körülbelül 2 percig tartott, amely a lekérdezéshez szükséges és arányos időtartam. Egyet értek a Panasztestület azon véleményével, hogy e tekintetben a panaszos alkotmányos jogának sérelme szintén nem állapítható meg.

A panaszos személyazonosító okmányként vezetői engedélyét adta át, lakcímkártyája átadását pedig megtagadta. Az igazoltatás során a rendőr a lakcímet igazoló hatósági igazolványt az igazoltatott személytől elkérheti, azonban annak átadása nem kötelező⁶. E tekintetben a rendőr intézkedése nem vált jogszerűtlenné. A lakcímkártyát az intézkedő rendőr elkérte, mert egyéb okból az igazoltatott személy elérhetősége szükségessé válhat. A panaszos az okmányt nem adta át – ezért az igazoltató lap „lakása:” rovatában a „nem közölte” bejegyzés szerepel –, de emiatt őt sem a rendőri intézkedés során, sem később hátrány nem érte, valós jogsérelmet nem szenvedett.

A fentiek alapján a rendelkező részben foglaltak szerint határoztam.

III.

A Független Rendészeti Panasztestület a rendelkezésére bocsátott iratok alapján arra a megállapításra jutott, hogy a panaszolt rendőri intézkedés sértette a panaszos személyes adatok védelméhez való jogát, és a tisztességes eljáráshoz való alapvető jogát.

„A Testület megállapította, hogy az igazoltatást a r. őrmester jogalap hiányában foganatosította: annak oka egyértelműen az volt, hogy a panaszos a rendőrségi szolgálati gépkocsiról, és az annak közelében tartózkodó rendőrökről felvételt készített.”

Álláspontom szerint az igazoltatás jogalapja a terület biztosítás során végrehajtandó közbiztonsági érdek volt. Az intézkedésre a Rtv. és a Szolgálati Szabályzat, valamint az elrendelt létesítménybiztosítási és terület lezárási feladat végrehajtása alapján került sor.

A panaszos által történő fényképezést a Testület állásfoglalásában külön kiemeli, mint azt az okot, ami az intézkedés megkezdéséhez vezetett. Továbbá megállapítja, hogy „a

⁵ **A Rendőrség Szolgálati Szabályzatáról szóló 62/2007.(XII. 23.) IRM rendelet 38. § (1) bekezdése alapján:**

„Az igazoltatás során a rendőr elkéri az igazoltatott személyazonosító igazolványát vagy egyéb, a személyazonosságot hitelt érdemlően igazoló okmányát. Ha az okmány valódisága kétséges, a rendőr ellenőrző kérdéseket tehet fel. Felszólítja az igazoltatott személyt adatainak bemondására, a bemondott adatokat az okmánnyal összehasonlítja. Az intézkedés során minden esetben ellenőrizni kell az igazoltatott személy és a bemutatott okmány adatait a Schengeni Információs Rendszerben (SIS), a körözési információs rendszerben, illetőleg - szükség szerint - a személyi adat- és lakcím nyilvántartásban, vagy az okmány-nyilvántartásban.

⁶ **A Rtv. 29. § (2) bekezdése alapján:**

„Az igazoltatott köteles a személyazonosító adatait hitelt érdemlően igazolni. A személyazonosságot - a személyazonosító igazolványon túl - minden olyan hatósági igazolvány igazolja, amely tartalmazza a személyazonosításhoz szükséges adatokat. Az igazoltatott kizárólag ezen okmányok egyikének bemutatására kötelezhető. A rendőr más jelen lévő, ismert személyazonosságú személy közlését is elfogadhatja igazolásként.”

rendőri intézkedések dokumentálása önmagában semmilyen körülmények között nem törvénysértő, azt a rendőr nem tilthatja meg, és a fényképezés vagy felvétel készítése további intézkedésre sem ad alapot”. „A Testület megítélése szerint a rendőri intézkedések dokumentálásához fűződő közérdek megelőzi azt a hivatkozási alapot, hogy a rendőröknek az esetleg kényelmetlenséget okoz.” Az állásfoglalás továbbá leszögezte, hogy „fokozott közérdek fűződik az esetleges rendőri jogsértések dokumentálásához.”

Fontosnak tartom megemlíteni, hogy az Adatvédelmi Biztos egy korábbi vizsgálata során arra a megállapításra jutott, *„hogy nincs olyan törvényi rendelkezés, mely lehetővé tenné a közterületen intézkedő rendőrrel képmás készítését és felhasználását, ehhez az érintett hozzájárulását kell kérni. (671/K/2004)”*

A fényképezés túrése tekintetében a Panasztestület megállapításával értek egyet. A panaszolt intézkedés azonban nyilvánvalóan nem a fényképezés miatt történt, hanem azért, mert a helyszínen szolgálatot teljesítő rendőr olyan jellegű feladatot kapott, melynek során a lezárt terület biztosítása érdekében megelőző célú igazoltatásokat hajtott végre.

A rendőri jogsértések kapcsán megjegyezni kívánom, hogy mind a panasz, mind pedig az állásfoglalás arra utal – ezt nevezve meg a fényképezés okaként – hogy a szolgálati jármű szabálytalanul várakozott. Az igazoltatás helyszínén nem volt kordon kihelyezve, ezért a személygépkocsi az adott helyen a terület lezárás eszközeként volt jelen. A terület adottságai alapján döntött úgy a biztosításért felelős parancsnok, hogy a gépjárművel is lezárja az adott útszakaszt, ezzel fizikai akadályt képezve az oda való behajtás megakadályozása céljából. A jármű ily módon való alkalmazása bevált területzárási eszköz, mely a rendőri munkát nagymértékben segíti. Mindezekre tekintettel fel sem merülhet KRESZ szabálysértés gyanúja.

A Panasztestület állásfoglalásában megállapította, hogy a panaszos adatainak igazoltató lapon – úgynevezett RK lapon – történő rögzítése nem volt jogszerű. Álláspontját azzal indokolta, hogy *„az igazoltatás során csak akkor kell rögzíteni az igazoltatott személyes adatait (és a kapcsolódó adatokat), ha ez további intézkedéshez, eljáráshoz szükséges, vagy egyéb körülmények ezt indokolják. A panaszossal szemben további intézkedés, eljárás nem indult, egyéb körülmény a megállapított tényállás és a ténylegesen megjelölt ok alapján nem valószínűsíthető; sőt a r. őrmester megállapította, hogy a körözési nyilvántartásban nem szerepelt a panaszos, illetve az adatok rögzítésére okot adó körülmény. Ezen körülmények alapján a Testület az adatok rögzítésével összefüggésben is megállapította a panaszos személyes adatok védelméhez való jogának megsértését.”*

Ezzel a megállapítással a fentiekben már kifejtett törvényi indokokra tekintettel – a Rtv. 29. § (3) bekezdése alapján történt meg az adatok rögzítése, továbbá a Szolgálati Szabályzat 38. § (2) bekezdése alapján az igazoltató lap kitöltése – nem értek egyet, és megjegyezni kívánom, hogy a rendőrség kizárólag törvényi felhatalmazás alapján, a jogszabályok rendelkezései szerint rögzít és kezel személyes adatokat.

Ugyanakkor maga a Panasztestület is – 4/2009. (I.7.) állásfoglalásában – elvi élel rámutatott:

„A demonstrációkhoz kapcsolódó közrend elleni cselekmények elkövetőinek utólagos azonosíthatósága iránti igény az adatrögzítés lehetséges preventív hatásait is figyelembe véve indokolttá teszi az igazoltatások foganatosításán túlmenően az igazoltatott személyek adatainak rögzítését is. A személyes adatok védelméhez fűződő jog ilyen helyzetekben összeütközésbe kerül a közrend és közbiztonság alkotmányos értékével, illetve az a mögött húzódó és abban megtestesülő egyéni alapjogokkal (a békés rendezvényen résztvevők

gyülekezési joga, véleménynyilvánítási joga és testi épséghez fűződő joga). A Testület álláspontja szerint az alkalmasság, szükségesség és arányosság tesztjét alkalmazva, a személyes adatok védelméhez fűződő jog ilyen jellegű korlátozása egy demokratikus társadalomban megengedhetőnek minősül.”(lásd még: 5/2009. (I.21.), 6/2009. (I.21.), 7/2009. (I. 21.) számú állásfoglalás)

Az utóbbi állásponttal egyetértve az eljárás során megállapítottam, hogy az adatkezelés az intézkedés során a hatályos jogszabályoknak megfelelően és szakszerűen történt.

Határozatom az alábbi jogszabályokon alapul:

- a Magyar Köztársaság Alkotmányáról szóló 1949. évi XX. törvény 2.§ (1) bekezdése, 55. § (1) bekezdése, valamint az 59. § (1) bekezdése;
- a polgári perrendtartásról szóló 1952. évi III. törvény 326. § (7) bekezdése;
- a közigazgatási hatósági eljárás és szolgáltatás általános szabályairól szóló 2004. évi CXL. törvény 100. § (1)-(2) bekezdései, valamint a 109. § (1) és (3) bekezdése;
- a Rendőrségről szóló 1994. évi XXXIV. törvény 29. § (1) - (3) bekezdése, a 92. § (1) bekezdése, a 93/A § (7) és (9) bekezdései;
- a Rendőrség Szolgálati Szabályzatáról szóló 62/2007. (XII.23.) IRM rendelet 4. § (1) bekezdése, 38. § (1) – (2) bekezdése;

Budapest, 2009. július ,, ,,,

Dr. Bencze József r. altábornagy